

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^E JAARGANG

WOENSDAG 30, MEI 1934

No. 961

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; Mr. K. P. van der Mandele, Penningmeester; Mr. P. Hofstede de Groot; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; L. H. Mansholt; Mr. R. Mees; E. D. van Walree; Ch. J. I. M. Welter; C. J. P. Zaalberg.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonneren volgens tarief. Administratie van abonneementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigelaanweg.

INHOUD.

	Blz.
DE RUBBERREGELING IN NEDERLANDSCH-INDIË door J. F. Haccoé	484
Nieuwe zilverwetgeving in de Vereenigde Staten door C. A. Klaasse	486
Het vierde jaarverslag van de B. I. S. door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	488
Paradoxe prijsontwikkeling op de zinkmarkt door Dr. J. Rubinfeld	491
De Dollar, het goud en de Gulden door Dr. G. C. A. van Dorp	492
AANTEKENINGEN:	
Bevordering van de Nederlandsche industrie door middel van credietverleening	493
Koffievernietiging in Brazilië	495
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	495
STATISTIEKEN	495—498
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten:	

29 MEI 1934.

De geldmarkt wordt hier steeds ruimer; op $\frac{15}{16}$ pCt. was er gisteren geld voor wissels beschikbaar. Het wordt steeds moeilijker een eenigszins loonende belegging te vinden. Call was op $\frac{1}{2}$ pCt. aangeboden. Prolongatie noteerde onveranderd 1 pCt. De inschrijving op het schatkistpapier had het volgende resultaat:

	ingeschr.	toegew.	prijs	rendement
	in 1000 fl.			
3-mnds.	26.470	14.900	998.10	ca. $\frac{1}{4}$ %
6-mnds.	15.740	12.410	993.70	„ $\frac{1}{4}$ „
1-j.	45.817	36.900	1.007.27	„ $\frac{1}{4}$ „
5-j.	21.343	20.100	1.010.—	„ $3\frac{5}{16}$ „

* * *

Op de wisselmarkt blijft het stil. Ponden bewogen zich de geheele week rond de 7.50, slot 7.50 $\frac{1}{2}$. Dollars waren eerder iets gezocht; de notering kon van 1.47 tot 1.47 $\frac{1}{2}$ verbeteren. De \$/£ notering verbeterde van 5.10 $\frac{1}{2}$ tot 5.08 $\frac{1}{2}$. De ongunstige berichten uit Duitsland hebben den Markenkoers natuurlijk beïnvloed; van 58.02 $\frac{1}{2}$ is de koers op 57.75 teruggelopen. Ook de verschillende soorten Sperrmarken zijn teruggelopen. Fransche Francs schommelden rond de 9.73 $\frac{1}{2}$. De Frs./£ koers vertoonde voortdurend neiging tot daling, doch werd achter de schermen op ca. 77.10 vastgehouden. Belga's rond de 34.48. De Braziliaansche regeering heeft nieuwe bepalingen voor den wisselhandel uitgevaardigd, waardoor — voor zoover hier bekend is — vreemde geblokkeerde saldi vrijgegeven zijn. Evenals in Argentinië zijn exporteurs verplicht alle wissels, voortkomende uit export, aan de Banco de Brazil tegen een officieel vastgestelden koers van Milreis 60 per Pond af te geven. Wissels, voortkomende uit andere bronnen, mogen vrij worden verhandeld in een onofficiële markt. De Milreiskoers is hier dan ook scherp teruggelopen.

Op de termijnmarkt zijn geen wijzigingen van betekenis geweest; een- en drie-maands Ponden noteerden tenslotte $\frac{1}{2}$ en 1 c. boven contant. Dollars op latere levering noteerden rond den kassa-koers.

Op de goudmarkt was er gisteren eenige vraag naar goud te bespeuren. Voor barenlevering Amsterdam werd f 1648.50, voor levering Londen werd f 1647 $\frac{1}{2}$ geboden. Marken bankpapier ca. 56.90.

DE RUBBERREGELING IN NEDERLANDSCH-INDIË.

In ons artikel in het nummer van 2 Mei van dit weekblad legden wij er den nadruk op, dat vele van de onbillijkheden, welke bij de invoering eener rubberrestrictie dreigden te ontstaan, door de regionale maatregelen zouden kunnen worden opgeheven.

Immiddels is de regeling voor Nederl.-Indië gepubliceerd en in den Volksraad behandeld. Door een zestal ordonnanties geeft het Gouvernement uitvoering aan de internationale overeenkomst en door de Aneta-telegrammen zijn de grondlijnen der regeling en de visie van het Gouvernement reeds algemeen bekend geworden.

Zooals te verwachten was, werd voor de ondernemingsrubber het stelsel van individueele restrictie uitgewerkt, terwijl voor de bevolkingsrubber op Java eveneens een individueel restrictiesysteem zal worden ingevoerd, doch voor de bevolkingsrubber in de Buitengewesten zal voorloopig een uitvoerrecht de aanpassing moeten brengen.

Op Java heeft de bevolkingsaanplant slechts een ondergeschikte beteekenis; ult. 1932 waren ruim 4700 ha door de bevolking met rubber beplant. Haar aandeel in den uitvoer komt ten laste van het quantum der ondernemingsrubber.

Anders staat de positie voor de bevolkingsproducten der Buitengewesten; een der meest belangwekkende mededeelingen in de Memorie van Antwoord was zeker wel die, dat de bevolkingsaanplant wordt getaxeerd op 600 miljoen à 1 miljard boomen met een gemiddelde productie van 1½ à 2½ kg per boom. Komt, met de ruime marge, de omvang ons aan de hand van bekende cijfers zeker wel als een juiste indicatie voor, het productiecijfer lijkt ons voor een normale exploitatie zeker niet aan den lagen kant; Stephens & Taylor kwamen althans in 1929 gemiddeld tot een lagere productiecapaciteit voor de Hevea der bevolkingstuinen.

Hoe zulks ook zij, zelfs bij een productie van 1 kg per boom en een aantap van de helft van het aantal boomen zou hier toch reeds een formidabele potentiële productie geschapen zijn, waarbij het aan de bevolking toegewezen en mede op deze gebaseerde quantum toch vrij schamel afsteekt.

Het Gouvernement had zich de verhouding tusschen ondernemings- (inclusief bevolkingsrubber op Java) en overige bevolkingsrubber nl. als volgt gedacht:

	ondern. rubber	bevolk. rubber Buitengew.	Totaal
1934	208.532	149.100	357.632 ton
1935	236.968	169.432	406.400 ..
1936	262.442	187.646	450.088 ..
1937	276.660	197.812	474.472 ..
1938	287.324	205.436	492.760 ..

Gedurende de geheele restrictieperiode zal de bevolkingsrubber dus door een toeneming met ruim 56.000 ton van 149.100 tot 205.436 ton komen, terwijl het Gouvernement reeds voor 1934 een potentiële productie van 350.000 ton zeker niet overdreven acht. Of en in hoeverre gebrek aan tappers het verkrijgen van dit quantum zou verhinderen, wordt niet gezegd en daaromtrent valt, mede in verband met het groote aantal vrije arbeiders, dat in de Buitengewesten bij het Westersch grootbedrijf thans werkzaam is, ook niets te zeggen. Doch dan dringt zich de conclusie toch wel op, dat de druk van de werkelijke productie hier wel erg zwaar is geweest en de visie van de Regeering op het algemeene Indische rubberbelang wel buitengewoon somber, dat Zij bereid kon worden gevonden, terwijl Zij de sleutelpositie innam, in een dergelijke regeling te treden. De eischen van algemeen belang toch vormden, de Memorie van Antwoord herinnert er wederom aan, het hoofdmotief om aan de internationale overeenkomst mede te werken. Het Gou-

vernement toont zich nl. van oordeel, dat de vrije natuurlijke productiebeperking leidde tot toestanden, welke de algemeene welvaart ernstig bedreigden. Wij hebben reeds vroeger uiteengezet te betwijfelen, of door een restrictie een gezonde basis voor de rubber kan worden gelegd en dat van verbetering der algemeene welvaart sprake zal zijn.

Het komt hier tenslotte aan op een vergelijking ceteris paribus en indien het Gouvernement zich aan de toelichting van zijn standpunt zet, gaat Het twee *ongelijke* dingen in beschouwing nemen. Eenerzijds beroept Het zich op het verleden om het in gevaar gebrachte algemeen belang te demonstreeren, anderzijds evenwel gaat Het thans uit van een niet te zware restrictie. Dit nu is principiëel onjuist, want hierbij wordt stilzwijgend voorbijgegaan, dat de wereldconsumptie van ruwe rubber van 1932 op 1933 maar even met ruim 150.000 ton is toegenomen, d.w.z. met ruim 15 pCt. van het totale quantum voor 1934 der aan de restrictie deelnemende gebieden. Zoolang niet aangetoond wordt, dat *onder gelijke omstandigheden* het algemeen belang wordt gediend, blijft omtrent de juistheid dier conclusie nog steeds zeer groonde twijfel bestaan.

Het Gouvernement stelt in zijn Memorie van Antwoord een niet te zware restrictie in uitzicht. Omtrent de individueele beperking weten wij nog niets, aangezien de cijfers, welke het Centraal Kantoor voor de Statistiek heeft verzameld, nog niet gepubliceerd zijn; daaromtrent moet het oordeel nog worden opgeschort tot een meer volledig beeld is verkregen.

Wel evenwel deelt de M. v. A. mede, dat een prijs van ruim 20 cts. per hkg standaard sheets te Batavia redelijk is; indien wij daaruit de conclusie mogen trekken, dat hiermede tevens de gestabiliseerde prijs der internationale regeling wordt geïndiceerd, dan zou deze dus inderdaad op ongeveer 4 goudpence komen (22½ cts. te Amsterdam, hetgeen op ruim 21 cts. voor Batavia uitwerkt) en dan beteekent dit dus een groote teleurstelling voor hen, die van een goudprijs van ongeveer 6 d. droomden. Wat overigens dezen vast te stellen prijs betreft, ook omtrent dezen is nog steeds geen klaarheid gekomen; indien hiervan de bedoeling zou zijn de speculatie tegen te werken, dan moge er hier toch wel eens op gewezen worden, dat juist het bekend geven van den gedachten stabilisatie-prijs de speculatie in eerste instantie alleen ter handhaving van dien prijs, dus in het belang van het plan, zal doen optreden.

Het eenige, waaromtrent wij thans veel nader nieuws hebben gehoord door de behandeling der ordonnanties, is over de bevolkingsrubber der Buitengewesten. De Volksraad heeft het uitvoerrecht, door het Gouvernement voorgesteld, verworpen en zal wederom kunnen ondervinden, dat hij slechts een schijnparlement is. De Gouverneur-Generaal zal nl. op grond der Staatsregeling wel overgaan tot afkondiging van het uitvoerrecht en dit op 5 cts. per hkg droge rubber vaststellen; daarmede heet dan dit gedeelte voorloopig voltooid. Voorloopig, want de Directeur van Binnenlandsch Bestuur heeft reeds verklaard, dat gestreefd zal worden naar een stelsel van individueele restrictie, omdat ook de Regeering overtuigd is van het zeer onvolkomene dezer wijze van beperking.

Wij schreven zoeven „heet dan dit gedeelte voltooid”; beteekent dit uitvoerrecht nu een restrictie tot het aan de bevolkingsrubber toegestane quantum? Zonder meer zeker *niet*. Wat men thans doct, is in wezen niets anders dan den vraagprijs van den opkoper verlagen met 5 cts. per hkg droog product. Dit *kan* en zal zeer vermoedelijk, doch *behoeft* in het geheel niet een restrictie te beteekenen; het kan tevens een kleinere, doch evenzeer een veel ingrijpendere dan de voorszene beperking ten gevolge hebben en nu hebben wij weliswaar de mededeeling, dat het recht experimenteel zal worden geheven, doch het behoeft geen be-

toog, dat dergelijke experimenten zeker niet in het belang van de bevolking kunnen zijn. Volgens de internationale regeling toch mag een tekort over eenig jaar niet in het daarop volgende worden ingehaald, doch moet een te veel van het quotum van het volgende jaar in aftrek worden gebracht. Experimenteeren met het uitvoerrecht beteekent dus een, binnen den tijd van een jaar, schommelende reductie op den prijs, welke de opkooers aanleggen, hetgeen aan de tappers zeker niet ten goede zal komen.

De opkoopende handel dient zich hier door een veilige marge te beschermen tegen onvoorziene verhoogingen van het uitvoerrecht op zijn voorraad.

Bij de beoordeeling van de regeling, welke voor de bevolkingsrubber staat te worden ingevoerd, moet dus eenerzijds in het oog worden gehouden, dat kunstmatig het aan de bevolking komende provenu gedrukt wordt, anderzijds evenwel ook, dat het niveau van het levensonderhoud tengevolge van de rijstmaatregelen der Overheid een stijgende tendens heeft. Deze beide zullen op den duur een afnemende productie in de hand werken, doch daartegenover staat, dat er in het binnenland ook een prijsstabiliserende werking van een stabiele prijs op de wereldmarkt zal uitgaan en daardoor zou het dus mogelijk zijn, dat meer bevolkingstuinen worden getapt, omdat op het vermoedelijk provenu eenige staat valt te maken.

Het plan is de baten van het uitvoerrecht ten goede te doen komen ten deele aan de tappende tuinbezitters, anderdeels aan de streken, die het opbrengen, hetgeen dus beteekent, dat eenige individuen lasten zullen krijgen op te brengen ten behoeve der gemeenschappen. Ook in dit opzicht kleven aan dezen vorm de bezwaren, welke tegen elk uitvoerrecht kunnen worden ingebracht, n.l. dat het geen verband houdt met de draagkracht van de groep, welke het opbrengt.

De Regeering gemachtigde heeft in den Volksraad toegezegd, dat gestreefd zal worden naar een beter beperkingssysteem dan het uitvoerrecht kan zijn en hiertoe schijnt dan ook de individuele restrictie in het voornemen te liggen.

Het plan is over eenige maanden een vergadering van Hoofden van Gewestelijk Bestuur te Batavia bijeen te roepen, teneinde dit vraagstuk nader te bezien. Behoeft men aan de individuele beperking in het nummer van 2 Mei van dit weekblad geen beschouwingen te wijden, omdat haar invoering ons toen, en terecht, een onmogelijkheid leek, inmiddels zal de registratie der tuinen ter hand genomen moeten worden, omdat de Directeur B.B. heeft toegezegd, dat het uitvoerrecht zoo spoedig mogelijk door individuele restrictie zal worden vervangen.

Bij een individuele restrictie komt de bevolkingsrubber er, naar het ons voorkomt, buitengewoon ongunstig voor te staan. Het is bekend, dat de tuinen overwegend aan kleine bezitters toebehooren en deze, allen tezamen, zullen dan het quotum mogen leveren, dat voor 1935, tenzij het Gouvernement het aangenomen amendement om de verhouding ondernemings- : bevolkingsrubber op 100 : 100 in plaats van 100 : 71½ te bepalen, zou overnemen (wat niet waarschijnlijk is), ruim 169.000 ton bedraagt. Bij een potentiële productie, waarvoor, zooals gezegd, ook volgens de Memorie van Antwoord 350.000 ton niet overdreven is, zal dus ruim 50 pCt. beperkt moeten worden; voorwaar geen kleinigheid en vooral geen kleinigheid voor menschen, wier tuin slechts klein is!

Bovendien moet niet uit het oog worden verloren, dat de bevolking tapt, omdat haar dit voordeel oplevert, terwijl een onderneming ook met verlies doorwerkt, zoodat, ook voor de vaststelling der quota, de uitvoer der bevolking een heel andere beteekenis heeft dan de productie der ondernemingen.

Ter verdediging van dit cijfer kan naar onze meening ook niet gesteld worden, dat de uitvoer van bevolkingsrubber nooit meer dan ruim 113.000 ton is geweest, want het is een bekend feit, dat in de jaren

1923/1925 groote arealen zijn aangeplant, wat ertoe leidde, dat in 1929 volgens Stephens & Taylor ongeveer ¼ der tuinen in de door hen bezochte gebieden jonge tuinen waren. De bevolking tapt, indien dit voordeeliger is en dat hangt van het te verkrijgen provenu af, waarbij bovendien de rubberwinning een aantrekkelijke bezigheid is. En blijkens de 17e Berichtgeving was in het vierde kwartaal 1933 over het algemeen in sommige streken nog maar ongeveer ⅓, in enkele andere een iets grooter deel der taphare bevolkingstuinen in tap.

Wel kan men tuinen, welke in de afgelopen periode in tap waren, een voorrang geven, doch ook dan vervalt men toch in den toestand, dat er zeker geen sprake is van het dienen van een algemeen bevolkingsbelang.

En is de registratie zelf ten volle mogelijk?

Wij denken b.v. aan de djeloetoeng op Borneo en aan de hevea-aanplantingen, welke diep in het binnenland liggen, en wij aarzelen het optimisme van het Gouvernement te deelen. Wel zal individuele restrictie een grooter deel van den prijs aan bepaalde groepen der bevolking doen toekomen, doch of een der doeleinden van de restrictie, bevordering der bevolkingsbelangen, zal worden bereikt?

Het vroegere inzicht van het Gouvernement om eerst een bevredigende regeling voor de bevolkingsrubber te eischen, was toch wel juister dan het tegenwoordige, waarbij deze gedwongen beperking, nadat ruim een jaar is onderhandeld geworden, thans met groote haast wordt behandeld zonder dat, zooals toch eigenlijk de Regeering toegeeft, aan Haar eisch is voldaan.

De bevolkingsrubber stond, dank zij haar economische kracht, sterk, doch het komt ons voor, dat bij deze restrictie hiermede te weinig rekening is gehouden en dat één der belangrijkste vraagstukken niet die nauwgezette overweging van de specifieke belangen en positie der betrokken producenten heeft gevonden, welke noodig was om één der sterkste groepen zoo veel mogelijk te beschermen tegen de nadeelen van een regeling, welke in eerste instantie ten bate van andere producentengroepen wordt getroffen.

Met den voorzitter der Rubber Plantation Trust te Londen, den heer H. J. Welch, zijn wij het eens, dat het bevolkingsrubbervraagstuk voor de rubbercultuur van vitaal belang was (niet is) en dat een aanhoudende welvaart voor de rubbercultuur moet worden gezocht in een lagen kostprijs voor ondernemingsrubber. Van vitaal belang was, want thans doet men al het mogelijke om deze concurrente te belemmeren. Dat een kunstmatige beperking eveneens niet bevorderlijk is voor het noodzakelijke proces van overgang, van aanpassing aan totaal gewijzigde verhoudingen, behoeft geen betoog.

Hier schuilt o.i. de kern van den foutieven gedachtingang; terwijl men in rubberkringen van oordeel is, dat ook het in de rubber geïnvesteerde vermogen recht op een rendement heeft, liggen, naar wij meenen, de verhoudingen zoo, dat slechts een klein deel van dat vermogen er recht op heeft en dan nog alleen op de zeer gereduceerde waardeeringsbasis, welke thans in aanmerking komt, en daartoe kan het snelste de werking der vrije krachten leiden.

Voor de ondernemingsrubber zullen, naar Aneta ons seinde, de standaardproducties worden berekend op grond der productie in de jaren 1929/32, waarbij een toeslag zal worden gegeven voor jonge aanplantingen, het systeem dus, dat wij reeds vroeger als het waarschijnlijk aanvaarde schetsten en waarop ook de toen geöefende critiek van toepassing is.

Acht het Gouvernement eenerzijds een prijs van ruim 20 cts. redelijk, anderzijds zal voor ondernemingen, welke niet aan de uitbreidingsrage der twintiger jaren hebben medegedaan, de restrictie aanzienlijk zwaarder worden dan het officieel vast te stellen percentage en zullen deze dan nog met de beloofde „re-

delijke" winst kunnen werken? Voor ondernemingen met veel jonge aanplantingen zal de restrictie zeker niet dien ingrijpenden invloed hebben als voor de door ons genoemde groep. Vast staat echter, dat de restrictie op zichzelf kostprijsverhoging zal veroorzaken en dat toch ook de toezegging der producenten bij de internationale regeling, dat de condities van den arbeid en de bedrijfsleiding verbeterd zouden worden — dus nogmaals kostprijsverhoging — zullen moeten worden ingelost. Het zekere resultaat is dus kostprijsverhoging door min of meer aanzienlijke productiebeperking plus kostprijsverhoging door verhoging der arbeidskosten.

Indien wij ons nu realiseeren, dat voor de periode Juni tot en met December 1934 het restrictie-cijfer gemiddeld $12\frac{1}{2}$ pCt. zal bedragen en dat van het uitvoercijfer bovendien de voorraden voor een groot deel afgaan, dan betekent dit dat het individuele restrictiecijfer voor 1934 zeker boven de $12\frac{1}{2}$ pCt. komt te liggen. Reeds op dezen grond zal de kostprijs dus met een paar centen worden verhoogd.

Een der bepalingen van de internationale regeling is, de voorraden uit de centra van productie te doen afvoeren naar elders en ook in de toekomst wil men, zoowel bij den handel als bij de producenten, de voorraden zooveel mogelijk binnen bepaalde grenzen houden. Voor de producenten is dit bepaald op een maximum van 20 pCt. van den totalen oogst, echter hoogstens 2 maanden productie; voor den handel op ten hoogste $12\frac{1}{2}$ pCt. van het uitvoerquantum per jaar. Wordt hiermede wederom een der gevaren van het Stevenson-schema vermeden, anderzijds betekent het een verder ingrijpen in de bewegingsvrijheid van het bedrijfsleven.

Op nog andere wijze wordt de verdere ontwikkeling der cultuur versterkt en de bewegingsvrijheid belemmerd. Wij doelen hier niet op het aanplantverbod, doch op de regeling voor herplanten; de mogelijkheid van vervanging van aanplantingen is beperkt tot 10 pCt. per jaar, doch bovendien tot 20 pCt. gedurende de geheele restrictie-periode van den aanplant op 1 Juni 1934; teneinde deze regeling niet illusoir te doen worden, is bovendien bepaald, dat gedurende de geheele periode, dus $4\frac{1}{2}$ jaar, maximaal 75 boomen per H.A. mogen worden ingeboet.

Rest ons thans de vraag, hoe reageert de markt op de regeling? Op het bekend worden der beperkingspercentages (voor de maanden Juni tot en met December 1934 resp. 100, 100, 90, 90, 80, 80 en 70) trad een prijsdaling in en na het beter bekend worden der restrictie-regeling is de prijs zoo geleidelijk van ruim 25 cts. teruggelopen tot $20\frac{1}{4}$ cts., waardoor de marktprijs zoo langzamerhand beneden den „redelijken prijs" (ruim 20 cts. te Batavia) is gekomen.

Bij een beschouwing van de eerste stappen dezer restrictie kan toch de ernstige twijfel niet worden opgeheven, welke aan haar welslagen en billijkheid blijft bestaan; ook zij, evenals het natuurlijke herstel, is geheel, maar dan ook ten volle afhankelijk van een toenemende consumptie en dat thans daarop een deel der finantiële krachten van producenten wordt gericht, valt stellig toe te juichen, doch zal voorloopig zeker geen stimulerende werking op de vraag hebben.

Een lage prijs voor de ruwe rubber — echter tevens een, indien eenig, dan laag rendement beteekenende — heeft evenwel de goede zijde, dat de vrees voor nieuwe aanplantingen elders, voor een vergrooten aantap in buiten de restrictie-regeling vallende gebieden en voor een toenemend verbruik van vervangingsmiddelen gering kan zijn.

Doch dat men in werkelijkheid ongezonde verhoudingen bij de rubber kan genezen door een kunstmatige beperking wil er bij schrijver dezes, ook na de uiteenzettingen, welke van alle kanten worden gegeven, nog steeds even weinig in als dat men iemand, die ernstig overspannen is, kan genezen met behulp van kalmeerende middeltjes.

J. F. H.

NIEUWE ZILVERWETGEVING IN DE VEREENIGDE STATEN.

Nadat vrijwel sedert het begin van president Roosevelt's ambtsperiode het „zilverblok" heeft geageerd voor een valorisatie van dit metaal op één of andere wijze, zonder veel meer te bereiken dan af en toe een succès d'estime, schijnen thans hun kansen te zijn gekeerd. Heeft nog geen maand geleden Roosevelt gezegd, dat hij alleen wilde medewerken aan een zilverplan, wanneer dat op internationale leest geschoeid was, ruim een week geleden heeft hij plotseling volteface gemaakt en zich uitgesproken voor een zelfstandige Amerikaansche zilverpolitiek, al blijft hij internationale samenwerking nuttig en voor definitief succes zelfs noodzakelijk achten.

Zooals gezegd, hadden de voorstanders van regeeringsingrijpen, teneinde den zilverprijs te doen stijgen, reeds eerder kleine succesjes behaald. Volledigheids-halve mogen deze gerecapituleerd worden:

1. Het bekende Thomas-amendement op de Farm Relief Bill, bekend geworden als de wet op de gecontroleerde inflatie bevat in Section 36 een bepaling, waarbij de president wordt gemachtigd voor de tegenwaarde van \$100 miljoen zilver te accepteren ter vereffening van schulden van vreemde mogendheden. Men had daarmee natuurlijk op het oog de oorlogsschulden. Inderdaad hebben alle landen, welke op grond van die schulden betalingen aan de V.S. hebben verricht, van deze wetsbepaling gebruik gemaakt, zoo ook Engeland voor de bekende „token-payment". De prijs, waartegen het zilver volgens deze wet werd aangenomen, was 50 \$-cents per ounce, hetgeen aanmerkelijk boven den wereldmarktprijs — toenmaals rond 36 \$-cents — was. Deze bepaling was uitdrukkelijk met geldigheidsduur van één jaar gemaakt; dit tijdvak is juist ten einde, het schijnt dat verlening wordt voorbereid. De regeering werd gemachtigd voor het ontvangen metaal silver-certificates uit te geven. Daar deze certificates gedekt moeten zijn door zilveren Dollars en de zilverwaarde volgens de muntwet neerkomt op \$1,29 per ounce beteekende de onderhavige bepaling niet alleen voor de crediteuren, maar ook voor de Amerikaansche schatkist een voordeel, omdat immers de Ver. Staten geen muntfonds kennen, waarin zooals b.v. bij ons de winst op aamunting van zilver wordt gestort.

2. De tweede bemoeienis van de Amerikaansche regeering met de zilvermarkt was haar medewerking aan de zilverovereenkomst, die één van de weinige tastbare resultaten van de Economische en Monetaire Wereldconferentie te Londen is geworden. Amerika heeft daaraan met Mexico, Australië, Canada en Peru als producerende landen meegewerkt, terwijl Indië, China en Spanje compareerden als groote verbruikers of althans bezitters van zilver. De producerende landen verbonden zich in genoemde overeenkomst, welke tot 1 Januari 1938 werd gesloten, om geen zilver door hun regeeringen te doen verkoopen en voorts om tezamen per jaar 35 miljoen ounces uit de markt te nemen.

3. Als derde maatregel kan melding gemaakt worden van de beslissing der Amerikaansche regeering in December 1933, om door de schatkist in het land zelf geproduceerd zilver te doen opkopen tegen een prijs van 64 \$-cents per ounce, welk punt echter tot op zekere hoogte verband houdt met de onder 2 vermelde verplichting der Ver. Staten om hun aandeel in de genoemde 35 miljoen ounces uit de markt te houden (dit aandeel is ruim 24 miljoen oz.).

De tot nu toe genomen maatregelen tot steun aan de zilvermarkt moesten feitelijk op één lijn gesteld worden met de prijssteunacties in de Ver. Staten en elders op touw gezet voor een groot aantal zeer uiteenlopende artikelen. De Ver. Staten brachten 21 pCt. van de wereldzilverproductie op, terwijl het kapitaal in de Mexicaansche productie werkzaam (rond

42 pCt. van de wereldproductie) voor ongeveer twee derden in Amerikaanse handen is. Amerika heeft dus bij stijging van den zilverprijs ongetwijfeld belang. Zoodat een streven om den prijs te verhoogen begrijpelijk is, en geen diepere beteekenis heeft te hebben dan een soortgelijk streven voor katoen of tarwe. De voorstanders van deze maatregelen zullen dan ook grootendeels geen andere motieven hebben dan de prijsstijging en daarmee gepaard gaande toeneming van de winst der betrokken bedrijven. Al zullen er ongetwijfeld ook onder zijn, die b.v. verhooging van de koopkracht der zilverlanden, of verbreding van de metaalbasis van het geldwezen, waarbij herstel van den dubbelen standaard wel het meest radicale desideratum is, op het oog hadden, wier doeleinden dus verder strekten dan simpele prijssteun aan een product, doch die uitgesproken monetaire politiek op deze wijze wilden bedrijven.

* * *

Wanneer men nu de plannen tot uitbreiding van den zilversteun, waarvoor de wetsontwerpen thans ahangig zijn gemaakt, zou willen vergelijken met hetgeen tot nu toe op dit terrein geschiedde (zie boven), dan valt voornamelijk op het feit, dat de „monetaire inslag” in het project aanmerkelijk belangrijker is geworden, en dat de zilversteun daardoor boven het gewone plan van prijssteunacties, zoals de Ver. Staten er reeds zooveel heeft gekend, wordt uitgeheven. Dat de heele zilvervoorraad in de Ver. Staten (getaxeerd op rond 250 miljoen ounces) door de regering zal worden opgekocht, kan desnoods nog worden vergeleken met gewone steunacties als de koffievalorisatie, zoals ze destijds in Brazilië werd uitgevoerd, en het voorraad-opkopen in de agrarische bedrijfstakken door de Federal Farm Board in de Ver. Staten zelfden.

Het bijzondere is echter, dat de opgekochte voorraden niet behoeven te worden betaald met geld, dat de schatkist zich op één of andere wijze door leeningen moet verschaffen, doch dat het aangekochte zilver zelf geld wordt. En wel niet in den vorm van zilvercertificaten of zilveren Dollars, zoals dat het geval was met de oorlogsschuldenbetalingen in zilver, maar in het gewone betaalmiddel: federal reserve bankbiljetten. De dekkingsvoorschriften voor de circulatie zullen immers volgens de aanhangige ontwerpen in dier voege worden gewijzigd, dat de metaaldekking voor één kwart uit zilver mag bestaan, de andere drie kwart moeten goud zijn.

Deze voorstellen zijn dus van den dubbelen standaard, die enkele extremisten onder de zilvervoorstanders in de Ver. Staten als ideaal beschouwen, nog verwijderd, maar zij openen desondanks de mogelijkheid voor een zeer belangrijke uitbreiding van de circulatie op basis van zilver. De totale monetaire goudvoorraad in Amerika wordt thans geschat op circa \$ 7,8 milliard (dit is aanmerkelijk meer dan de goudcertificaten in het bezit van de Federal Reserve Bank, in welk verband men moet bedenken, dat een bedrag van eenige milliarden berust bij de schatkist uit hoofde van het Nivelleeringsfonds, gevormd uit de winst op het eind Januari van de reservebanken overgenomen goud en uit hoofde van recente aankopen uit import), zoodat op grond daarvan tenslotte voor \$ 2,6 milliard aan zilver in de metaaldekking zou kunnen worden opgenomen. Op basis van den officiëlen muntprijs van zilver ad \$ 1,29 beteekent dat rond 2 milliard ounces, waarvan de regering er thans reeds ongeveer 400 miljoen bezit. Zoodat er nog 1600 miljoen kunnen worden aangekocht. Zoals bovendien vermeld, worden de voorraden in de Ver. Staten aanwezig in particulier bezit geschat op 250 miljoen oz. De voorraden in Shanghai en Indië worden op 700 miljoen oz. getaxeerd.

Zoodat men op het oogenblik er zelfs niet in zou kunnen slagen al het zilver op te koopen, dat volgens

de opgemelde maatstaven in de metaaldekking een uitweg zou kunnen vinden, afgezien nog van het feit bij aankoop van een groot deel der bestaande voorraden de prijzen zeer zeker tot boven de 50 \$-cents zouden stijgen. Het ligt dan ook voorloopig ongetwijfeld niet in de bedoeling van Roosevelt om zoover te gaan. Van de machtiging tot aankoop behoeft immers geen gebruik te worden gemaakt. Het eenige, waarop men met zekerheid kan rekenen, is de aankoop van de rond 250 miljoen oz., die in de Ver. Staten zelf aanwezig zijn. Volgens de niet overduidelijke berichtgeving zouden zelfs de houders daarvan gedwongen zijn het zilver tegen genoemden prijs af te geven. Deze „nationalisatie” verschilt intusschen met die van het goud zeer principiëel; het goud werd den bezitters afhandig gemaakt tegen veel lageren dan den wereldmarktprijs, voor dit zilver wordt ruim 10 pCt. meer geboden, al eischt dan ook een belasting weer rond de helft van de aldus gemaakte winsten op.

De consequenties van deze wetgeving zijn moeilijk te voorspellen, omdat zij grootendeels afhangen van de uitvoering, die de President zal geven aan de hem te verstrekken machtigingen, waarvan hij immers even weinig en even veel gebruik kan maken als hij wil. Zijn besluit op dat punt zou wellicht weer beïnvloed kunnen worden van de budgetpositie en de mogelijkheid om eventuele tekorten op gewone en/of buitengewone dienst te dekken. Immers, zoover uit de berichtgeving valt op te maken, zou ook het zilver, dat als metaaldekking voor de reservebanken wordt aangewend daartoe tegen den genoemden muntprijs op basis van den zilveren Dollar, t.w. \$ 1,29, worden berekend. Hetgeen bij gebreke van een muntfonds, zoals reeds gezegd, een belangrijke winst (op den aankoopprijs van 50 \$-cents rond 160 pCt.) voor de schatkist zou beteekenen. De 1600 miljoen oz., waartoe men volgens bovenstaande calculatie maximaal zou kunnen gaan, beteekenen in dit verband een mogelijkheid tot verruiming der kasmiddelen met bijna \$ 1,3 milliard, afgezien nog van de belasting op de zilverwinsten, die zij zouden opleveren. Men denke in dit verband aan de nationalisatie der goudvoorraden.

Toch schijnt men in Amerika niet den indruk te hebben, dat Roosevelt van de machtiging tot aankoop van zilver een zoo ruim mogelijk gebruik zal maken. Men verwacht zelfs niet, dat hij voorloopig veel verder gaat dan de genoemde „nationalisatie” der aanwezige voorraden. Het moet gezegd worden, dat, hoe minder Roosevelt van zijn bevoegdheid in deze gebruik maakt, hoe meer dat zal pleiten voor zijn monetair inzicht. Gesteld, dat men de uitbreiding der geldcirculatie, die ervan het gevolg is als een voordeel beschouwt, dan moet toch erkend worden, dat, zolang het zilver niet in andere landen van beteekenis dekkingsmetaal is, deze inflatie in geen enkel opzicht verschilt van de vulgaire inflatie, die een regering bedrijft, wanneer zij haar budgettekorten dekt met de biljettenpers.

En wil Roosevelt dat doen — waarvoor, gezien de devaluatie van den Dollar en de ondanks NIRA nog vrij onvolkomene aanpassing van het inheemsche prijsniveau wellicht aanleiding zou kunnen zijn — dan is het zonde om de zilveraankopen als tusschen-schakel te gebruiken. Eenerzijds komt daardoor een deel van het geld in handen van inheemsche houders van zilvervoorraden, waarvan het zeer de vraag is, of zij het volle bedrag als koopkracht zullen aanwenden (waarschijnlijk is dat zelfs niet, hoogstens voor zoover de winst betreft), en anderzijds moet men het zilver, wanneer men werkelijk op groote schaal wil koopen, uit het buitenland invoeren, hetgeen de betalingsbalans verzwart en dus vermindering der circulatie beteekent door, hetzij vermindering van goudinvoer of veroorzaking van gouduitvoer. Weliswaar stijgt de circulatie met de „muntwaarde” van het zilver en is de tegengestelde invloed slechts werkzaam

voor de „marktwaarde”, maar het zou toch zonderling zijn, wanneer de Ver. Staten op ruime schaal in den vreemde een metaal gingen koopen, waarvoor zij zelf geen empooi hebben, en dat niet, zooals goud, een internationale waarde en gangbaarheid heeft.

Het schijnt, dat een 50 à 70 miljoen oz. reeds in den laatsten tijd in het buitenland werden gekocht, maar of daarmee zal worden voortgegaan, lijkt op vorenstaande gronden kwestieus. Alles hangt ervan af, of Roosevelt uit monetaire overtuiging naar de zilverpolitiek is overgeheld, dan wel uit tactische overwegingen, om door een concessie een deel van zijn tegenstanders voor de verdere voortzetting der Nira-politiek te winnen. Wanneer hij in dit laatste geval zich voorloopig beperkt tot de nationalisatie der voorraden, krijgt de maatregel weer veel meer gelijkenis met de andere steunacties-tot-prijsstijging en beteekent de inschakeling van zilver in de dekking veel meer een budgetaire factor (een mogelijkheid om deze steunactie te financieren, zonder dat men hoeft te zoeken naar middelen ter financiering), dan een monetaire, die den opzet heeft om het geldwezen in de ban van het zilver te brengen.

* * *

Het feit, dat Roosevelt meewerkte aan de internationale zilverovereenkomst en ook onlangs — vóór zijn zwenking — nog bevestigde, dat hij voor ingrijpende maatregelen voelde, mits internationaal van opzet, maakt het aannemelijk, dat hij niet alleen handelt onder druk van het zilverblok, maar nu de internationale samenwerking niet waarschijnlijk is, lijkt het kwestieus, of Roosevelt zich erg ver zal wagen. En wanneer hij dat doet, wat kan de rest van de wereld daarvan dan verwachten? Dit is een vraag op zichzelf, die door velen zeer uiteenlopend wordt beantwoord.

Niet alleen in Amerika immers vindt men veel voorstanders van een grootsch opgezette steunactie voor zilver met de voornaamste bedoeling om de koopkracht der zilverlanden te verhoogen. Voor een discussie van dit punt is de hier beschikbare ruimte veel tekort. Ik moge daarom volstaan met de opmerking, dat de koopkracht van deze gebieden, zooals van elk land in de allereerste plaats afhankelijk is van de waarde van hun export, en zeker niet van de waarde van het standaardmetaal. Alleen voor zoover zilveren spaarkapitaal koopend op de wereldmarkt zou komen, heeft een prijsstijging beteekenis voor de koopkracht, de waardestijging van het zilveren ruilmiddel kan dien invloed slechts hebben, voor zoover de ruilvoet tusschen zilver- en niet-zilver-landen zich wijzigt.

Blijft de toepassing van de zilvermachtiging door Roosevelt binnen de perken, die men verwacht, dan zal de invloed en op den zilverprijs en op de Dollarwaarde zeer gering blijven, wat dit laatste betreft, vooral omdat het prijsniveau nog een belangrijke aanpassing kan hebben. Zelfs wanneer een ruimere toepassing volgt, kan om dezelfde reden de wisselkoers geruimen tijd onbeïnvloed blijven, terwijl men in elk geval moet bedenken, dat de consequenties van de machtiging tot uitgifte van drie milliard greenbacks, die Roosevelt nog steeds in zijn zak heeft, veel verder strekken. En wat de rest van de wereld betreft, die zal om genoemde redenen wel niet veel invloed van de zilverpolitiek ondervinden, of deze nu op beperkte of ruime schaal wordt toegepast. Engeland zou er misschien een verhooging van zijn concurrentievermogen uit kunnen putten, indien het prijspeil in de Ver. Staten aanmerkelijk stijgt.

C. A. K.

HET VIERDE JAARVERSLAG VAN DE B.I.S.

Dat het bedrijf van de Bank voor Verrekening van Internationale Betalingen in een tijd, waarin de gouden standaard zeer belangrijk terrein heeft verloren, niet tot eene ontwikkeling van eenige beteekenis kan komen, zal niemand verbazen. De jaarbalans en de cijfers van een aantal maandstaten, welke wij hernaast afdrucken, toonen zulks duidelijk. Het balans-totaal beloopt thans ongeveer een derde gedeelte van het bedrag van drie jaar geleden. De saldi welke de centrale banken voor eigen rekening bij de B.I.S. aanhouden en die een goede maatstaf vormen van de geneigdheid tot internationale financiële samenwerking, zijn zelfs volgens de laatste opgave terugge-loopen tot minder dan een vijfde gedeelte van het bedrag, waarop zij medio 1931 stonden. Een droevig beeld van achteruitgang na een aanvankelijk voor-spoedige ontwikkeling.

Het bedrijf van de B.I.S. is ingevolge hare statuten gebonden aan den gouden en den goudwissel-standaard. Zoolang de gouden standaard door de overgrote meerderheid der landen buiten werking is gesteld en het goudwisselstelsel, belichaamd in buitenlandsch deviezenbezit en saldi bij de B.I.S., in zijne toepassing tot een minimum is beperkt, blijft de Bank te Bazel, die immers geenerlei macht of zeggenschap over de onderscheiden nationale banken heeft, tot inactiviteit gedoemd in afwachting van den tijd, dat de belangrijkste, thans van het goud losge-maakte valuta's weder aan het edele metaal gebonden zullen zijn. In de huidige omstandigheden is de structuur van de B.I.S. niet meer bruikbaar; den werkring van de Bank losmaken van het goud wil men niet; dus zal afwachten de boodschap moeten blijven.

Begrijpelijk is het dan ook, dat de President van de B.I.S., de heer Leon Fraser, in zijn laatste jaar-verslag blijk geeft van een hevig verlangen naar herstel van den gouden standaard in de voornaamste landen der wereld. De President ziet in het herstel van dezen standaard een noodzakelijke voorwaarde voor de economische opleving op gezonden grondslag. Eerst wanneer het goud weder in eere zal zijn hersteld, zal men kunnen beginnen met de afbraak van handelsbelemmeringen. Zoo lezen wij b.v. op blz. 70 van het verslag het volgende:

„Pour développer le commerce, pour favoriser les mouvements normaux de capitaux et la reprise économique du monde, il faut qu'un système monétaire reposant sur une base fondamentale unique — l'or — fonctionne entre nations. C'est alors seulement, ou au même moment, que l'on pourra tenter, avec quelque espoir de succès, un abaissement des barrières douanières, ainsi qu'une suppression des contingentements et des défenses d'importation.”

De President der B.I.S. gaat hier in zijn ijver bij de verdediging van den gouden standaard zelfs nog verder dan de Raad van Beheer der Bank, toen deze op 11 Juli 1932 zijne bekende verklaring over de voordeelen van den gouden standaard het licht deed zien, en waarin „un degré raisonnable de liberté dans le mouvement de marchandises” een voorwaarde werd geacht, die vervuld moest zijn, voordat men met kans op succes tot herstel van het goud zou kunnen overgaan. Nu zijn de pogingen tot herstel van het goud blijkens het verloop van de Londensche Conferentie tot dusverre zonder resultaat gebleven, doch President Fraser wijst op de mogelijkheid, dat juist door deze mislukking de behoefte aan een internationalen standaard bijzonder duidelijk naarvoren is gekomen en dat dit wel eens een reden zou kunnen zijn: om opnieuw met kracht te streven naar eene internationale regeling van het geldvraagstuk:

„Il n'est pas douteux que l'or redeviendra la base générale du système monétaire. La véritable question est de savoir si l'adoption de mesures précises sera remise à plus tard, ou si, par un effort commun, peut-être aussi à la suite des besoins manifestes révélés par l'échec de l'effort commun, on ne tentera pas prochainement d'effectuer

en dergelijke regelingen, zoodat het vrije schuldbedrag wel zeer sterk is gedaald.

De vraag mag intusschen worden gesteld, of zich, ondanks de groote schuldvermindering, in de internationale en in de binnenlandsche verhoudingen reeds voldoende aanpassing heeft voltrokken om de schulden dragelijk te maken in verband met de deflatorische daling van het prijsniveau. Wij meenen, dat deze vraag nog steeds ontkennend beantwoord moet worden en dat zich naast aanpassing van schulden, hetzij door verlaging der nominale bedragen daarvan, hetzij door reflatie van de geldcirculatie (mogelijk ook door een combinatie van beiden), nog een enorme loonaanpassing moet voltrekken, inzonderheid in de landen met groote werkloosheid, terwijl voorts het aanpassingsproces van de Staatsfinanciën nog lang niet tot een einde is gebracht. Vooral de Europeesche goudlanden maken in dit opzicht geen fraai figuur; wel daalt veelal de rentelast door conversietransacties, maar de vóór de deflatie vastgestelde hoofdsom der schulden blijft intact; en de enorme omvang der werkloosheid toont duidelijk, dat men met de loonaanpassing nog lang niet genoeg is gevorderd. Bovendien ondervinden de goudlanden het groote nadeel van een relatieven achteruitgang op de internationale markten.

Daarom wil het ons voorkomen, dat President Fraser zich wel wat gemakkelijk van de zaak afmaakt, wanneer hij zich b.v. met betrekking tot het schuldenvraagstuk als volgt uit op blz. 72 van zijn verslag:

„Le niveau des prix, qui est d'une importance primordiale dans la question des dettes, et qui est en même temps un facteur essentiel du maintien d'un étalon monétaire stable pour les échanges internes et extérieurs, atteint peu à peu son équilibre, à la suite d'ajustements intérieurs de chaque économie nationale et de l'application d'une politique dite communément de déflation, ou d'inflation, ou parfois d'une application combinée de l'un et de l'autre processus.”

Wanneer men onder den indruk van deze beschouwingen tot een ontijdig herstel van den gouden standaard zou overgaan, zoo zou dat een groote fout zijn. De bestaande wanverhouding tusschen goudlanden en niet-goudlanden zou dan bestendig worden en deze onevenwichtigheid zou terstond een bron van nieuwe moeilijkheden vormen. Wil men terug naar een internationalen gouden standaard, dan zal dit in elk geval dienen te geschieden via devaluatie van het geld in de goudlanden.

Gesteld nu eens, dat men na verloop van tijd en na de noodige aanpassing in de onderscheiden landen inderdaad tot het goud zou terugkeeren, zou men zich dan verzekerd mogen achten van een deugdelijk geldstelsel? Ook hierop moet voorshands het antwoord ontkennend luiden en ook met betrekking tot dit punt kunnen wij de opvattingen van President Fraser niet deelen. Een internationale standaard toch is slechts dan aantrekkelijk, wanneer deze aan het geldwezen de noodige stabiliteit verschaft, d.w.z. wanneer inflatorische uitbreiding der geldcirculatie en deflatorische geldcontractie worden voorkomen, althans tot een minimum worden beperkt. Het „management” van den gouden standaard in het verleden heeft in dit opzicht zeer veel, zoo niet alles te wenschen gelaten. Internationale inflatie en deflatie hebben elkander met toenemende heftigheid afgewisseld en zullen slechts vermeden kunnen worden, wanneer bij de eerste teekenen van eene beginnende inflatie internationaal een straffe credietcontractie en in tijden van beginnende deflatie een effectieve credietexpansie gewaarborgd zijn. Internationale centralisatie van het geldwezen is daarvoor noodig. Men zegt, dat de tijden daarvoor niet rijp zijn, en wij willen het aannemen. Maar dan beteekent dit, dat de tijden voor een juist „management” van den gouden standaard al evenmin zijn aangebroken en dat een land, dat zijn geld aan het goud gebonden houdt of daar-

aan opnieuw verbindt, het risico loopt te worden meegesleept in een proces van inflatie en deflatie, zooals de wereld dat in de achter ons liggende jaren heeft doorleefd, en waarvan vooral de deflatorische zijde zoo ontwrichtend heeft gewerkt.

Van al deze gevaren zal men in het jaarverslag van President Fraser weinig bespeuren. Hij meent, dat de Resoluties, ter Conferentie van Londen opgesteld met betrekking tot de toepassing van den gouden standaard, een voldoende leidraad vormen voor de toekomst. Deze Resoluties echter behelzen geen waarborg ten aanzien van de zoeven door ons genoemde punten. Uit de vijfde Resolutie, welke President Fraser „d'une importance primordiale” acht, en wel omdat „elle marque un progrès défini en établissant publiquement quelques-unes des règles essentielles d'application de l'étalon-or”, halen wij het volgende aan:

„1) Le bon fonctionnement de l'étalon-or exige, en premier lieu, que chaque Banque Centrale suive une politique destinée à maintenir un équilibre fondamental de la balance des paiements de son pays. Les mouvements d'or qui révèlent une insuffisance de cet équilibre constituent donc un facteur essentiel pour la fixation de la politique des Banques Centrales.

„2) Aucune mesure ne doit être prise en temps normal qui empêcherait les mouvements d'or — pour autant qu'ils semblent avoir un caractère plus permanent — de faire sentir leur influence à la fois dans le pays qui perd de l'or et dans celui qui en reçoit.

„3) Etant donné, ainsi qu'il a été établi au paragraphe 1), que le bon fonctionnement de l'étalon-or exige en premier lieu que chaque Banque Centrale suive une politique destinée à maintenir un équilibre fondamental de la balance des paiements de son pays, le pouvoir discrétionnaire de chaque Banque Centrale, pour régler le fonctionnement de l'étalon-or dans son propre pays, doit demeurer intangible. Les Banques Centrales doivent pourtant reconnaître qu'en plus de leur tâche nationale, elles ont également à remplir une tâche de caractère international. Leur but devrait être de coordonner la politique suivie sur les différentes places pour contribuer au bon fonctionnement du système de l'étalon-or international.

„De plus, pour autant que le permet leur situation propre, elles doivent s'efforcer d'adapter leur politique de crédit à tout mouvement tendant à provoquer une modification anormale de l'activité générale des affaires. Une expansion de l'activité générale, d'une telle ampleur qu'elle ne pourra évidemment pas être maintenue en permanence, doit amener les Banques Centrales à prendre des mesures dans le sens d'une restriction du crédit par les méthodes que chacune d'elles estimera les plus appropriées, compte tenu de la situation intérieure du pays. Inversement, un fléchissement anormal de l'activité générale doit les amener à adopter une attitude plus libérale en matière de crédit.

„En suivant une telle politique, les Banques Centrales auront fait ce qui est en leur pouvoir pour réduire les fluctuations de l'activité économique et, par là même, les fluctuations anormales du pouvoir d'achat de l'or.

„6) En vue d'arriver à un accord sur l'interprétation des éléments qui déterminent la tendance des développements généraux de l'activité économique et de parvenir à une politique commune, les Banques Centrales devront toujours se consulter, chaque Banque Centrale, en cas de divergence d'opinions, agissant selon son propre jugement de la situation. Le Banque des Règlements Internationaux constitue un organe essentiel pour l'action des Banques Centrales dans le sens d'une conciliation des opinions divergentes et pour de mutuels échanges de vues. Ce centre doit continuer à être utilisé, dans toute la mesure du possible, pour la réalisation des principes exposés dans la présente note. Le Banque devra continuellement examiner l'application des principes du fonctionnement de l'étalon-or et étudier toutes les modifications à ces principes que l'expérience pourrait révéler désirables.”

De verandering in de hanteering van het geldwezen, die hierin wordt voorgesteld, komt ons minniem voor. Het overleg tusschen de bankleiders is natuurlijk zeer gewenscht, maar welken waarborg heeft men, dat het werkelijk zal voeren tot de noodige coördinatie van de bankpolitiek der onderscheiden landen? De

meeningsverschillen die zich in deze materie hebben voorgedaan in de achter ons liggende jaren, geven weinig hoop op een betere toekomst, zolang men voor de politiek dier toekomst geen duidelijker criteria weet vast te stellen dan de vaagheden van de vijfde Londensche Resolutie.

Wanneer dan ook de verschillende niet-goudlanden t.z.t. tot het edele metaal zouden terugkeeren en met de huidige goudlanden — al dan niet na devaluatie bij deze laatsten — eene nieuwe goudgemeenschap zouden vormen, zal men zich dienen te realiseeren, dat er alsdan in het geldwezen principiëel niets veranderd zal zijn. Nu is het lang niet onmogelijk, dat de „goudwaan” inderdaad in afzienbaren tijd zal zegenieren. In die omstandigheden zal men zich moeten gewennen aan de gedachte, dat het geld slechts in schijn waardevastheid bezit en dat het wisselspel van inflatie en deflatie opnieuw zal beginnen.

* * *

Wij zullen thans niet nader ingaan op de verdere beschouwingen in het verslag van President Fraser. De behandeling van het vraagstuk van den gouden standaard vormt daarvan verreweg het voornaamste onderdeel en het bedrijf van de Bank vertoont thans zoo weinig bijzonders, dat het nauwelijks de moeite loont er bij stil te staan.

G. M. V. S.

PARADOXALE PRIJSONTWIKKELING OP DE ZINKMARKT.

(Grootte vraag, dalende voorraden, doch lage prijzen.)

Het metaal zink is op het oogenblik een interessant geval voor degenen, die zich in wetenschappelijk opzicht met internationale markt- en prijsvraagstukken bezighouden. De toestand van deze grondstof is in het kort als volgt. De officiële en geheime militaire uitrustingen in vele landen, de maatregelen ter bevordering van het bouwbedrijf van staatswege, het automobielwezen, het vliegwezen enz. hebben tot een zeer sterke vraag naar zink voor de vervaardiging van messing, van verzinkt blik en blik, evenals van zinkverven (zinkwit en lithophone) geleid. Dienovereenkomstig zijn de wereldvoorraden in den laatsten tijd zeer sterk gedaald. Zooals men weet, bestaat er een internationaal Zinkkartel, waarbij sedert de reorganisatie van 1 Maart 1931 praktisch alle belangrijke productielanden (behalve de Ver. Staten) zijn aangesloten. Op laatstgenoemden datum bedroegen de zinkvoorraden bij de kartelleden tezamen niet minder dan 206.400 metrieke ton; einde Januari 1933 beliepen zij 147.566 ton, einde April van dit jaar zijn zij tot 108.295 ton gedaald. Vooral in het begin van dit jaar zijn de voorraden sterk afgenomen:

	Productie in tons		Voorraden in tons	
	Kartel	Outsiders	Kartel	Outsiders
1934				
Januari	58.569	61.488	133.896	139.892
Februari	53.359	56.167	128.814	134.207
Maart	61.327	64.594	118.548	123.818
April	60.076	63.241	108.295	113.809

De daling van de voorraden komt niet alleen voor rekening van de kunstmatige beperking van de productie door de kartelleden, een beperking, die thans bedraagt 45 pCt. van de z.g.n. basisproductie, welke bij de oprichting van het Kartel op 1.123.500 ton werd bepaald. Verschillende bij het kartel aangesloten ondernemingen hebben echter meer geproduceerd dan hun quotum, waardoor zij boete aan de kartelkas hebben moeten betalen, zooals bijv. de Royale Asturienne des Mines e.a.

Hoe staat het evenwel met de prijsvorming? Wij vestigden er reeds de aandacht op, dat dit punt zeer interessant is. Het blijkt namelijk, dat de huidige prijzen beneden het gemiddelde van 1933 liggen. De gemiddelde zinkprijs te Londen bedroeg toen £ 15.9/4½, de hoogste daarentegen niet minder dan

£ 18.11/3. Een overzicht van de Londensche koersnoteringen doet echter zien, dat thans, nu het verbruik veel grooter is dan in 1933 en de voorraden lager, de wereldprijs lager is! ¹⁾

Dit verschijnsel heeft zoowel een theoretischen als een practischen kant. In de eerste plaats is zink sedert de invoering van de preferentiële rechten voor het Britsche wereldrijk volgens het verdrag van Ottawa (evenals lood o.a.) in Engeland aan een invoerrecht van 10 pCt. ad valorem onderworpen. De Londensche metaalbeurs is nu echter de eigenlijke clearingplaats voor alle metalen der wereld met eenige beperking echter ten aanzien van die der Ver. Staten. De zinkprijs te Londen vormt evenwel ook voor de Ver. Staten een beslissenden factor. Ten einde de wereldbeteekenis voor de Londensche metaalbeurs te behouden, is thans sedert Ottawa bij de dagelijkse notering voor dadelijk en op drie maanden leverbaar zink, zooals vanzelf spreekt, een verschil voor Britsch en vreemd zink gemaakt, want het laatste is aan de betaling van een invoerrecht onderhevig. De 10 pCt. invoerrechten komen echter voor rekening van den koper.

Hierdoor ontstaat, zooals vanzelf spreekt, een technische bemoeilijking van den beurshandel op een goederengebied, waarop Londen op bijna soevereine wijze toonaangevend is. Er ontstaat echter steeds weder een „contango”, d.w.z. een agio (report) voor levering op termijn of m.a.w.: het direct leverbare metaal is in verhouding goedkoper en wel omdat de koopers vaak weigeren, in Londen goederen af te nemen, welke zij in zekere gevallen in het buitenland zonder invoerrecht van 10 pCt. krijgen.

Het in het buitenland vagabondeerende metaal oefent dus invloed uit op de markt voor directe levering. Daar het echter om velerlei soorten en merken zink gaat, welke de zinkverwerkende industriëlen juist noodig hebben en welke natuurlijk slechts op een centrale markt als Londen gemakkelijk te krijgen zijn, ontstaan weder complicaties, zoodat veel zink in de Engelsche pakhuizen wordt opgestapeld en wegens het niet betaalde invoerrecht als „bonded ware” moeilijk verkoopbaar is.

Op deze wijze ontstaat de paradoxale toestand, dat de producenten in de geheele wereld ter bevrediging van een reële vraag meer produceeren dan zij willen, doch zoodra zij trachten hun prijzen met het oog op deze grootere vraag te verhoogen, komen de voorraden uit de Engelsche pakhuizen weder te voorschijn, omdat de betaling van een invoerrecht op oudere goedkoopere partijen bij een hooger prijs mogelijk wordt. Dit heeft weder tengevolge, dat er een blijvende druk op de Londensche zinkmarkt wordt uitgeoefend en de prijzen niet kunnen stijgen, voordat de opgeslagen onzichtbare hoeveelheden te voorschijn zijn gekomen.

Men ziet hier aan een eenvoudig voorbeeld, hoe protectionisme en in den handel heerschende opvattingen, ondanks alle technische voorzorgsmaatregelen, met elkaar in botsing komen.

Doch ook praktische redenen kunnen voor de eigenaardige houding van de zinkmarkt worden aangevoerd. Het internationale zinkkartel moet namelijk einde Juli 1934 worden verlengd. Binnen het kartel bestaat van oudsher veel verschil van meening, dat steeds weder overbrugd werd. Inzonderheid hebben juist de producenten van in hoofdzaak electrolytisch zink (in tegenstelling tot het ruwe zink, dat in smelterijen uit zinkerts wordt verkregen) t.w. Australië, Canada en Rhodesia, voorts ook Noorwegen (waar namelijk de Belgische Royale Asturienne belangen heeft), een gedevalueerde valuta; zij kunnen derhalve gemakkelijker met de goudlanden, België en Polen, concurreeren, terwijl anderzijds de nog niet

¹⁾ Men zie ook de noteringen op goudbasis in de prijsstatistiek in dit weekblad.

gebruikte uitvoercapaciteit van Amerika met zijn gedevalueerde munt een voortdurende bedreiging vormt. Men moet namelijk weten, dat de productie-quota's van de kartelleden wel werden vastgesteld, echter niet hun individuele prijspolitiek, welke een ieder volgens de eischen van de markt voert.

Voorts baart de autarkische politiek van Duitschland geleidelijk zorg. In Maagdenburg wordt een door het Duitse Rijk gesubsidiëerde groote zink-electrolyse met een voorloopige capaciteit van 40.000 ton opgericht. Het staat vrijwel vast, dat Duitschland niet alleen het quotavraagstuk opnieuw in Brussel ter sprake zal brengen, zoodra deze fabriek voltooid is, doch het wil ook ter bevordering van zijn eigen zinkertsmijnbouw invoerrechten gaan heffen. Natuurlijk moet dit punt in Berlijn nog grondig worden onderzocht, teneinde niet de huidige dringende behoefte aan zink nog verder in te krimpen. Zoowel van de zijde van Duitschland als van de overige kartelleden kan men verrassingen verwachten. Vandaar de huidige onzekerheid omtrent de verlenging van het Brusselsche kartel na Juli; deze onzekerheid oefent, zooals begrijpelijk, geen gunstigen invloed uit op de prijsvorming.

Dr. J. R.

DE DOLLAR, HET GOUD EN DE GULDEN.

Dr. G. C. A. van Dorp schrijft ons:

Reeds in Juni en in October 1933 wezen Prof. Dr. G. M. Verrijn Stuart en ondergeteekende er in dit blad op dat, wanneer de Ver. Staten hun geld weder aan het goud mochten verbinden, en daarbij de waarde van den Dollar te laag zouden stellen, hieruit voor ons land (en de andere landen van het goudblok) groote gevaren konden voortvloeien.

Men kon dan verwachten, afvloeiing van het goud naar de Ver. Staten, verhooging van de bankrente hier te lande, inkrimping van credieten en deposito's, verdere deflatie, stijging van de waarde van den Gulden, daling van ons groothandelsprijsniveau: in één woord verergering van de crisis.

Inmiddels is het binden van den Dollar aan het goud een feit geworden. Is dit op de juiste waarde geschied, in overeenstemming met de waarde van de valuta der goudlanden? Zoo goed als zeker neen! Het is alsof de Ver. Staten, bij het binden van den Dollar aan het goud, geanticipeerd hebben op eene inflatie, welke zij nog door wilden maken. Op dat oogenblik toch scheen de koopkracht van den Dollar tegenover het goud niet in overeenstemming met zijn verdere koopkracht tegenover de goederen.

Immers volgens de Survey of Current Business stond de Amerikaansche index van groothandelsprijzen in Febr. 1933 op 59.8, in Febr. 1934 op 73.6. De waarde van den Dollar was dus volgens dezen index, in dien tijd, gedaald in verhouding van 73.6 : 59.8. Was dus de Gulden in dien tijd gelijk in waarde gebleven, dan zou de Dollar slechts van ongeveer f 2.47 op ongeveer f 2.— gedaald zijn.

De Gulden was evenwel niet constant in waarde gebleven, er was volgens den index van groothandelsprijzen van het Centraal Bureau v. d. Statistiek eene prijsstijging der goederen of eene waardedaling van den Gulden geweest van ongeveer 8 pCt. Dus zou de Dollar in werkelijke waarde niet tot f 2 maar tot ongeveer f 2.16 gedaald zijn. Immers de internationale waardeverhouding van Gulden en Dollar moet gemeten worden in groothandelsprijzen van goederen (en diensten).

Nu stellen evenwel de Ver. Staten den Dollar beschikbaar voor ongeveer f 1.47 in goud in plaats van voor f 2.16. Zij verkoopen dus, mits in goud betaald, hun Dollars en via die Dollars, hun goederen en diensten (vrachten enz.) veel te goedkoop. Dit moet

eene groote afvloeiing van goud uit andere landen tengevolge hebben.

Deze goudafvloeiing is ook gekomen (niet alleen uit Europa maar ook uit Eng.-Indië) vermoedelijk in te snel tempo, sneller dan goederen voor Dollars door het buitenland uit de Ver. Staten gekocht werden, zoodat op bepaalde oogenblikken de Dollar zelfs onder goudpariteit noteerde.

Door welke oorzaken kan deze goudafvloeiing weder tot staan komen?

In de eerste plaats is het mogelijk, dat door verdere inflatie, die in het bijzonder een gevolg kan zijn van den goudstroom, de waarde van den Dollar tegenover de goederen zoozeer daalt, dat het niet meer loont Dollars voor goud te koopen. Dat hangt geheel af van de ontwikkeling der economische en monetaire verhoudingen in de Ver. Staten, in het bijzonder van hun bankpolitiek, en staat vrijwel buiten onzen invloed.

Meer in onze macht liggen de volgende maatregelen om deze goudafvloeiing te beheerschen.

1. Wij kunnen door banktechnische maatregelen de koopkracht van den Gulden zoozeer doen stijgen, dat men in Nederland met het goud even voordeelig koopt als in de Ver. Staten. Gaan wij dezen weg, dan dalen dus de groothandelsprijzen bij ons verder. Deze waren, zooals reeds gezegd, sinds de Ver. Staten het goud hadden losgelaten, in Nederlandsche Guldens met ongeveer 8 pCt. gestegen. Daarvan scheen reeds een gunstige invloed een weinig merkbaar te worden. Deze banktechnische maatregelen bestaan van ouds in verhooging van rente; sinds eenigen tijd bij ons te lande schijnbaar meer in discriminatie bij het geven van credieten.

2. Wij kunnen terstond devalueeren, zoodat de goudwaarde van Gulden en Dollar onderling weder in overeenstemming komt met hun goederenwaarde.

3. Wij kunnen den gouden standaard loslaten. Dan kunnen wij onafhankelijk van de waarde van het goud de waarde van onzen Gulden regelen, zooals Engeland en Scandinavië dat reeds sinds Sept. 1931 niet zonder succes, gedaan hebben (met nog eenigszins groote schommelingen in het groothandelsprijspel, maar groote stabiliteit der kosten van levensonderhoud).

Welken weg volgen wij het beste? Als wij wachten op de inflatie van den Dollar, laten wij voorloopig de Amerikaansche bedrijven in het genot van een verkapte uitvoerprijs, ook naar ons land. Dan koopen wij met ons goud zeer goedkoop op de Amerikaansche markt (of stellen anderen in de gelegenheid, dat ook via ons goud te doen). Daarmede desorganiseeren wij vermoedelijk ons eigen bedrijfsleven verder en het is de vraag wat zwaarder wegen moet, het voordeel van den goedkoop aankoop of het nadeel van de desorganisatie van ons bedrijfsleven. Reeds nu schijnen de Nederlandsche cacao- en suikerfabrikanten de Amerikanen als concurrenten te ontmoeten op de markten buiten de Ver. Staten, waar de Amerikanen vroeger nooit kwamen, terwijl op de Europeesche markt zeer goedkope offerten komen van Amerikaansche chemicaliën, die daar vroeger niet concurreren konden. (Is het mogelijk, dat de ongunstige berichten uit de Zaanstreek in de N. Rott. Ct. van Zaterdag 5 Mei, Ochtendblad C 2de kolom bovenaan, mede met deze zaak in verband staan en reeds een gevolg van haar zijn?).

Zal zoo tenslotte ons goud afgevloed zijn, al eer de Dollar voldoende geïnfleerd is, dan zullen wij, zoo wij het niet reeds eerder deden, toch tot de in onze macht liggende maatregelen over moeten gaan.

Kiezen wij dan de eerste van de door mij genoemde maatregelen, dan neemt de crisis steeds scherper vormen aan. Dan wordt de aanpassing van loonen, salarissen, belastingen enz. aan onze verlaagde groothandelsprijzen steeds moeilijker, dan komen alle debiteuren als hypotheekboeren en met hypotheek belaste

huiseigenaren steeds meer in de moeilijkheden met alle gevolgen van dien.

Het schijnt dat reeds eenige stappen op dezen weg gezet zijn, zoowel in Frankrijk als bij ons. Ginds verhoogde de Banque de France reeds haar disconto en schijnen de deposito's sterk af te nemen. Ook hier liepen disconto en prolongatierente vrij aanmerkelijk op. Intusschen kan het zeer lang duren al eer wij of dezen weg opgedreven worden of andere maatregelen nemen moeten. Het heeft van 1926 tot 1929 geduurd al eer de te lage waarde, waarop Poincaré den Franc aan het goud verbond, in de andere goudlanden begon door te werken. Het doorwerken van de gevolgen van de „stabilisatie” van den Dollar kan nu bovendien nog veel langzamer gaan, daar inmiddels — door protectie en contingentering — de wereldhandel nog veel meer aan banden is gelegd.

Het kan dan ook geen verwondering baren, wanneer in België het disconto nog verlaagd kon worden en daar plannen gemaakt worden voor „goedkoop geld” en uitbreiding der credieten. Inmiddels mag men zich afvragen waar dit in the long run op uit zal loopen. Hierbij mag niet vergeten worden, dat in België, wat nog geenszins een duurte-eiland is, aanpassing van loonen, schulden enz. vermoedelijk heel wat minder moeite zal kosten dan bij ons.

Volgen wij den tweeden weg, dan blijven wij aan het goud gebonden, zij het op een eenigszins ander niveau. Dan blijven wij gebonden aan de monetaire manipulaties der Ver. Staten; maken met hen verdere inflatie of deflatie of devaluatie mede, al naar zij den weg wijzen.

Volgen wij den derden weg, laten wij den gouden standaard los, dan zijn wij bevrijd van de manipulaties der Ver. Staten en moeten de waarde van ons geld zelf regelen. Dan missen wij als kompas daarbij het goud, maar dat kompas is sinds 1914 dol geslagen. Met het goud heeft men eerst eene inflatie (in de Ver. Staten) beleefd tot op 221 pCt., vervolgens eene deflatie tot op ongeveer 70 pCt.

Verlaten wij het goud, dan missen wij de vaste wisselkoersen op de weinige overgebleven goudlanden (nu schijnbaar met de Ver. Staten vermeerderd, schijnbaar ook in zeker opzicht met China), maar kunnen eventueel vaste wisselkoersen zoeken met het Engelsche imperium.

Dan ook betalen wij onze schulden niet langer in dezelfde hoeveelheid goud, als waarop zij aangegaan zijn. Dat wordt door velen bij ons te lande aan diefstal gelijkgesteld. Is dat juist? Waarom is het ons menschen te doen? Om goud of om goederen? Wij betalen elkander hier te lande in het dagelijksche leven immers nooit in goud. Het is den gewonen burger zelfs vrijwel onmogelijk voor zijn bankpapier goud te ontvangen en zoo zijne schulden in goud te betalen. Dat deert ons evenwel niet zoo wij slechts bij het afwikkelen onzer schulden of vorderingen de prijzen van de goederen, die daartoe verkocht moeten worden, of daarna gekocht zullen worden, zoo min mogelijk zien veranderen. Dit was de laatste jaren in Engeland beter het geval dan bij ons te lande. Is het niet aan woeker gelijk te stellen, wanneer de schuldeischer bij het eindigen zijner schuldverhouding in goederenwaarde het dubbele terugontvangt van wat die schuldvordering bij het aangaan waard was? Dat is bij ons gebeurd tusschen 1929 en nu! Daardoor zijn alle schuldenaars: hypotheekboeren, huizenbouwers op crediet enz. in de klem geraakt.

Het is niet billijk, dat weduwen en weezen en gepensioneerden door het ruwe ingrijpen der Ver. Staten, die de goudwaarde van den Dollar bijna halveerden; crisiswinsten maken. Gering zal ook hun voordeel zijn, wanneer straks door dat ingrijpen, de crisis verergert, en ons ruilverkeer steeds erger ontvriest wordt, de werkloosheid verergert, wanneer faillissement op faillissement volgt, obligatiehouders hun bezit zien wegsmeden, wanneer onvermijdelijk als

gevolg van de algemeene wanhoop, nationaal-socialistische of communistische woelingen volgen, wanneer als gevolg van de verergering van de crisis, leger en vloot verder afgebroken worden, en ons land een gemakkelijke prooi wordt voor buitenlandsche machten.

Om dit alles te voorkomen is loslaten van het goud en banktechnische regeling van ons prijsniveau ten zeerste noodig. Het algemeen belang eischt dat op het oogenblik meer dan ooit.

AANTEKENINGEN.

Bevordering van de Nederlandsche Industrie door middel van credietverleening.

De heer C. J. P. Zaalberg, voorzitter van de commissie van het Werkfonds 1934, heeft dezer dagen in de eerste vergadering van deze commissie een belangrijke rede gehouden over de besteding van de f 60 millioen, die de Regeering voor werkverruiming beschikbaar heeft gesteld. In de Memorie van Antwoord tot het betreffende wetsontwerp was reeds medegegeeld, dat het Werkfonds niet alleen zou strekken voor werken, behoorende tot het terrein van den Minister van Waterstaat.

Uit de interessante rede van den heer Zaalberg valt intusschen af te leiden, dat niet in de eerste plaats aan de uitvoering van openbare werken wordt gedacht, doch dat bovenal directe hulp aan de industrie op den voorgrond staat, vooral door middel van credietverleening voor uitbreiding of moderniseering van bestaande en voor het oprichten van nieuwe bedrijven. Wie er van overtuigd is, dat Nederland zich in de toekomst meer in industriële richting zal moeten ontwikkelen, kan deze politiek niet anders dan toejuichen.

Met het oog op het groote belang van dit vraagstuk laten wij hier de rede van den heer Zaalberg in haar geheel volgen.

Taak van het Werkfonds.

Het onderdeel der werkzaamheden van het Werkfonds 1934, dat tot de taak der industriële commissie behoort, betreft economische vraagstukken, die van het grootste belang zijn voor de toekomstige welvaart van Nederland.

De regeering heeft dan ook steeds sterker nadruk gelegd op het streven, om met de gelden, die uit den 60-millioenpost beschikbaar komen, de economische kracht van het bedrijfsleven te versterken, ook door het rechtstreeksch opwekken van industriële activiteit.

Is het in rustiger tijden al een taak, die groote kennis en inzicht vereischt, te beoordeelen waar en hoe kapitaal vruchtdragend in industriële ondernemingen benut kan worden, thans voegt zich daarbij de groote onzekerheid van de afzetmogelijkheid der producten, ook al zouden die op de wereldmarkt op de beste en goedkoopste wijze in bestaande behoeften voorzien.

De ongewoon groote moeilijkheid van dit vraagstuk mag echter niet leiden tot het ontwijken daarvan, want de volstrekte noodzaak voor onze volkswelvaart, om een steeds grooter gedeelte der totale arbeidskracht in de nijverheid een loonende bezigheid te geven, wordt nog vergroot, nu de uitvoermogelijkheid voor onze landbouw-, tuinbouw- en zuivelproducten in een noodlottige mate beperkt wordt.

Nederlandsche industrie voornamelijk gefinancierd zonder hulp van de banken.

Gaan wij na, hoe de in de laatste halve eeuw zich sterk ontwikkelde Nederlandsche nijverheid gefinancierd is, dan treft ons de overwegende plaats, die daarbij de eigenaarfabrikant, de familievennootschap, de vennootschap onder firma inneemt. Zelfs van de grootste industriële ondernemingen zijn er thans nog vele in Twente, in de Zaanstreek, in Tilburg en evenzeer buiten deze typische centra, waarvan kapitaal en leiding in één of enkele handen zijn gebleven. Ook van de allergrootste ondernemingen, die geleidelijk zijn overgegaan tot het investeren van vreemd kapitaal, is de grondlegging en groei kracht te danken aan het initiatief en de energie van enkelen. Ook in de Nederlandsche koopvaardij is datzelfde verschijnsel dominerend. Denken wij aan namen als Jurgens en Van den Bergh, Wilton en de vele Smitten, van Berkel en Lips, Spanjaard en van Gelder, Ruys, Goudriaan en Vinke, Philips en Stork, W. A. Scholten en de Regouts en vele anderen.

De rol, die de banken in ons land als bemiddelaar tusschen industrie en kapitaalmarkt hebben vervuld, is voor hen nooit de hoofdzaak geweest. Wellicht is het daaraan te wijten, dat er veel critiek is geoeft op de zwakke outillage der banken in industriële richting en ook, dat lang is uitgebleven de neiging van het publiek, om zijn geld in Nederlandsche industriële ondernemingen te beleggen.

Groote moeilijkheden voor het verkrijgen van nieuw kapitaal.

Wat hiervan ook zij en hoe talrijk ook de ondernemingen thans zijn, die nog kapitaal genoeg hebben, doch geen gelegenheid, om het rendabel te maken, voor het benutten van nieuwe mogelijkheden en voor het steunen van onmisbare bedrijven is nieuw kapitaal noodig. De onzekere perspectieven maken de credietbanken thans even terughoudend als zij in de opleving na den oorlog vrijgevig waren. Dit is, wat de voorzichtigheid betreft, niet als een verwijt bedoeld. Bij het beslissen over een industrieel crediet heeft de bankier de dubbele taak van de bevordering der industrie en de ontwikkeling van vertrouwen bij den beleggingsoeker.

Het aandeel van de overheid in de kapitaalverstrekking der industriële ondernemingen is in de verschillende landen en de verschillende tijdperken zeer uiteenlopend. Dat de overheid zich in het algemeen onthoudt van de bankierstaak, kan niet anders dan bijdragen tot de gezondheid der industrie, want als het particulier kapitaal zijn taak en zijn belang goed beseft, zoekt het slechts emplooi in ondernemingen, die door haar financieel succes blijk geven tot de nuttige producenten te behooren en onthoudt het de noodige bedragen daaraan ook niet.

Het is dan ook een natuurlijk gevolg van de omstandigheid, dat renderende bedrijven in den regel niet vergeefs op de geldmarkt vragen, dat de overheidshulp aan particuliere ondernemingen niet steeds op schitterende gevolgen mag bogen. Ook de Nederlandsche overheden hebben wel om bijzondere, vaak gewichtige redenen geld uit de algemeene kas aan industrie en scheepvaart geleend en vaak geen vreugde van de uitkomst beleefd. Het noemen van voorbeelden hiervan laat ik liever achterwege.

Van geheel anderen aard zijn de bemoeiingen der overheid als exploitante van of deelhebster in monopolistische bedrijven. Hier is het algemeen belang bij een goede voorziening in noodzakelijke levensbehoeften en verkeersmiddelen het eenig motief, al ontardt zoo'n bedrijf van „public utility” wel eens in een belastingzuigpomp.

Naast de zeer ondergeschikte rol, welke de overheid als bankier voor particuliere ondernemingen gespeeld heeft en waaraan in economisch rustige tijden geen behoefte bestaat en geen eer te behalen is, staan haar prestaties bij de oprichting van enkele zeer groote bedrijven, zóó groot, dat niet voldoende particulier kapitaal bijeen te brengen was. Ik denk hier als voorbeelden uit later tijd aan de Staatsmijnen, aan de Kon. Ned. Hoogovens en Staalfabrieken.

Vragen wij ons af, of de ontwikkeling der industrie thans kan worden overgelaten aan de winstvooruitzichten van het particulier kapitaal, dan vinden wij in de ervaringen uit onze industriële ontwikkelingsperiode en in den nood van het heden tal van aanwijzingen, dat wat voorheen overbodig of schadelijk was, thans onmisbaar en nuttig kan zijn. Daarbij valt echter niet uit het oog te verliezen, dat het oneindig veel moeilijker is, om thans de kans van slagen te berekenen dan in tijden van regelmatig bedrijfsgang.

Eenerzijds de stijgende behoefte aan industriële werkgelegenheid als gevolg van de toeneming der bevolking en de inkrimping van tal van oude bedrijven, anderzijds de weinige bereidheid van het ineengeschrumpelde particu-

liere kapitaal om zich te wagen op onveilige wegen, maken, dat thans overheidshulp noodzakelijk en heilzaam is, waar zij voorheen achterwege behoorde te blijven.

Financiering van de industrie thans een taak van de Overheid.

De overheid kan niet rustig aanzien, dat de gelegenheid, om nieuwe bronnen van welvaart aan te boren of bestaande voor opdroging te behoeden, ongebruikt blijft, omdat zij, die over het onmisbare kapitaal beschikken, verplicht zijn uitsluitend op de winstkansen te letten en daarom wachten tot die tot zekerheid gegroeid zijn, terwijl juist in den tusschentijd het bedrijfsleven verder uitgeput raakt en de arbeidskrachten in waarde dalen en niet versocht worden.

Het zijn thans niet alleen de bloedeloze en slap geleide bedrijven, noch de overtollige of uitgeleefde, die door credietnood dreigen onder te gaan. Bij vele is alleen tijd en geld noodig, om zich, wat product of inwendige organisatie of marktwerking betreft, aan te passen bij de sterk gewijzigde omstandigheden.

Daarnaast is het reeds van het grootste belang, dat in dezen tijd van volslagen onzekerheid over de richting, die op den duur de industrie zal moeten inslaan, nog een zoo groot mogelijk deel ervan aan het werk blijft, teneinde direct de werkloosheid te beperken. Ook daarvoor zijn de 60 miljoen bestemd.

Hoofddoel van ons zoeken moet zijn versterking van het bedrijfsleven in Nederland; dus alleen zulke bedrijven mogen onze belangstelling krijgen en behouden, waarvan met reden verwacht mag worden, dat zij zonder blijvende hulp loonend zullen werken. Hoofvoorwaarde moet daarbij zijn, dat alles, wat tot stand gebracht wordt de betreffende bedrijven en wat daarmede verband houdt, zoo snel mogelijk leidt tot aanpassing bij de onontwikkeldere werkelijkheid, die de wereldgebeurtenissen ons opleggen.

Aanwending van het kapitaal.

Wanneer wij in het licht van de voorgaande beschouwingen nagaan, wat het Werkfonds 1934 te doen vindt op industrieel terrein, dan zien wij daar de volgende rubrieken van hulpverlening ter verruiming van werkgelegenheid nu en vooral in de toekomst.

1. De stichting van nieuwe bedrijven al of niet verbonden aan bestaande ondernemingen, vooral die bedrijven, welke als basis voor verderverwerkende industrieën deze sterker maken tegenover de buitenlandse leveranciers van grondstoffen en andere bedrijfsbenodigdheden.
2. Geldelijke hulp voor moderniseering of uitbreiding van bestaande bedrijven, om aan nieuwe eischen te voldoen, waarvoor kapitaalsuitbreiding op normale wijze tijdelijk onmogelijk is.
3. Toeslag voor exportorders, zoolang het kostenpeil in Nederland nog ver uitsteekt boven dat in concurrerende landen.
4. Uitvoering van die openbare en andere werken, die in ruime mate werk geven in industriële bedrijven met groote werkloosheid.
5. Bevordering van gelijkmatige uitgifte van omvangrijke orders, bijv. door tijdelijke credietverstrekking.
6. Directe of indirecte hypotheekhulp voor den bouw van rendabele of noodige schepen.
7. In de laatste plaats en slechts bij hooge uitzondering en dringende noodzaak het verlenen van credieten, als de bank of andere particuliere credietgever zich terugtrekt.

Politiek, welke zal worden gevolgd.

Van al deze rubrieken vinden wij reeds voorbeelden in de tot ons gekomen aanvragen en het is de taak onzer commissie, om na te gaan, welke algemeene lijn bij de gel-

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	21-26 Mei 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	21-26 Mei 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	11.666	521.669	489.420	400	20.409	11.870	542.078	501.290
Rogge	5.943	203.218	181.441	—	12.757	2.506	215.975	183.947
Boekweit	272	9.931	10.765	—	—	25	9.931	10.790
Maïs	24.527	402.218	439.851	2.015	98.058	92.665	500.276	532.516
Gerst	2.354	160.154	130.819	683	26.237	16.233	186.391	147.052
Haver	784	62.855	74.766	—	1.853	1.922	64.708	76.688
Lijnzaad	3.864	109.971	113.150	3.136	118.796	139.934	228.767	253.084
Lijnkoek	620	40.757	27.610	—	25	—	40.782	27.610
Tarwemeel	430	7.925	8.885	7	1.203	3.417	9.128	12.302
Andere meelsoorten	597	23.822	24.227	195	2.657	4.193	26.479	28.420

delijke hulp aan de industrie behoort te worden gevolgd en hoe de als juist aanvaarde beginselen op ieder geval, behooren te worden toegepast.

Bij de driehonderd zooveel plannen en aanvragen, die het bestuur reeds bereikten, zijn slechts enkele tientallen, die in de industrie-sfeer liggen. Voor een deel is alleen die geldnood in het spel, doch thans in epidemische frequentie, die in normale tijden voorafgaat aan de opheffing van die bedrijven, die door voortdurend verlies blijken geven hun taak niet meer op economisch nuttige wijze te vervullen, althans niet meer zoo goed als de frisscher of sterker concurrent. Thans zal het moeilijker zijn uit te maken, of ongunstige bedrijfsresultaten tot opheffing moeten leiden.

Andere aanvragen zijn meer door phantasie ontstaan dan door werkelijkheidsbesef en eerbied voor de millioenen van anderen.

Naast een weloverwogen selectie uit al deze vogels van diverse pluimage staat hetgeen het Werkfonds 1934 aan initiatief zal ontwikkelen.

Wij zullen daarbij wellicht geweld aandoen aan door langdurige ervaring gevestigde principes en opvattingen. Laten die ons tot groote voorzichtigheid manen, doch laten wij in den ongewoon hevigen bestaansstrijd het „vivent les principes" niet tot bondgenoot maken van de van buiten op ons bedrijfsleven vernielend inwerkende krachten.

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat de Commissie haar taak serieus opvat en dat het niet in haar voornemen ligt de beschikbare f 60 millioen uit te geven met het voornaamste doel een groot aantal arbeiders gedurende een bepaalde tijd werk te verschaffen. Gelukkig is onze Regeering van een dergelijke werkverruimingspolitiek afkeerig. Het bedrag van f 60 millioen zal zoo productief mogelijk worden aangewend en vooral dienstbaar gemaakt worden voor de verbetering en uitbreiding van het industriële productie-apparaat.

De moeilijkheden bij het voeren van een dergelijke politiek zullen buitengewoon groot zijn. Niet alleen in de eerste plaats bij het beantwoorden van de vraag, of bepaalde bedrijven in stand moeten worden gehouden, maar vooral ook bij het nemen van beslissingen over de oprichting van nieuwe industrieën. Immers, het is te verwachten, dat hierbij ook de handelspolitieke uitrusting van de Regeering, die in den laatsten tijd nog vergroot is, zal worden ingeschakeld. Met het oog op het groote risico van industriële creditverleening, zou het aanbeveling verdienen, indien vooral gelet zou worden op bestaansmogelijkheden van klein- en middenbedrijf. Het spreekt vanzelf, dat zulks niet altijd mogelijk is, maar in elk geval zal toch wel een behoorlijke risicoverdeeling op den voorgrond moeten staan.

De vraag rijst, of men zich in Nederland voldoende heeft voorbereid voor de taak, die de Commissie wacht, wat het oprichten van nieuwe industrieën betreft. Het Economisch Technologisch Instituut in Limburg verricht op dit gebied thans pionierswerk, maar het zou zeker aanbeveling verdienen, indien het vraagstuk van industriële research ook door andere instanties met kracht ter hand zou worden genomen.

v. d. V.

Koffievernietiging in Brazilië.

Van den Nationalen Koffie-Raad in Brazilië is bericht ontvangen, dat in de eerste helft van deze maand werden vernietigd 471.000 balen, zoodat de totale vernietiging sedert het begin in Januari 1931 tot 15 Mei 1934 bedraagt 27.281.000 balen.

Rotterdam, 29 Mei 1934.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	April 1934		April 1933	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Rek.houders	59.543	f 1.442.666.000	45.497	f 1.172.071.000
Door H.-bank plaatselijk	45.523	„ 1.203.733.000	33.473	„ 954.957.000
Voldoening Rijksbelast.	1.009	„ 10.390.000	953	„ 8.898.000

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc Wissels. 2½) 19 Sept. '33	Lissabon	5½	8 Dec. '33
Bel. Binn. Eff. 3 19 Sept. '33	Londen	2 30	1 Juni '32
Bk. (Vrsch. in R.C. 3 19 Sept. '33	Madrid	6	26 Oct. '32
Athene	N.-York F.R.B.	1½	1 Feb. '34
Batavia	Oslo	3½	22 Mei '33
Belgrado	Parijs	3	8 Feb. '34
Berlijn	Praag	3½	25 Jan. '33
Boekarest	Pretoria	3½	15 Mei '33
Brussel	Rome	3	11 Dec. '33
Budapest	Stockholm	2½	1 Dec. '33
Calcutta	Tokio	3.65	2 Juli '33
Dantzig	Weenen	5	23 Mrt. '33
Helsingfors	Warschau	5	26 Oct. '33
Kopenhagen	Zwits. Nat. Bk.	2	22 Jan. '31

OPEN MARKT.

	1934				1933	1932	1914
	26 Mei	22/26 Mei	14/19 Mei	7/12 Mei	22/27 Mei	23/28 Mei	20/24 Juli
Amsterdam Partic.disc.	15/16	15/16-1/16	1/8-1/4	1 1/4-3/8	2 1/2-3	1/2-13/16	3 1/8-3/16
Prolong.	1	1	1	1 1/2	2	1	2 1/4-3/4
Londen Daggeld...	3/4-1	3/4-1	1/2-1	1/2-1	1/4-1	1/2-1 1/2	1 3/4-2
Partic.disc.	7/8-15/16	7/8-15/16	7/8-15/16	7/8-15/16	7/16-1/2	1/16-1/4	4 1/4-3/4
Berlijn Daggeld...	4-5 1/4	4-5 1/4	4-5 1/4 (2)	4-5 1/4	4 1/4-5 1/2	5 1/2-6 3/8	—
Maandgeld	4 1/2-6	4 1/2-6	4 1/2-5 3/4 (2)	4 1/2-5 3/4	4 1/2-6	5-7	—
Part. disc.	3 7/8	3 7/8	3 7/8 (2)	3 7/8	3 7/8	4 7/8	2 1/2-1 1/2
Warenw...	4-4 1/2	4-4 1/2	4-4 1/4 (2)	4-1 1/4	4-1 1/2	5-1 1/2	—
New York Daggeld 1)	1	1 (3)	1	1	1	2 1/2-3 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic.disc.	1/4	1/4	1/4	1/4	3/4	1	—

1) Koers van 25 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.
2) Koers van 14/18 Mei. 3) Koers van 21 25 Mei.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
22 Mei 1934	1.47	7.50 1/2	58.06	9.73 3/4	34.46 1/2	100 3/8
23 „ 1934	1.47 1/8	7.49 3/4	58.—	9.74	34.49	100 3/8
24 „ 1934	1.47 3/8	7.49 1/2	57.98	9.73 3/4	34.48	100 3/8
25 „ 1934	1.47 3/8	7.50 3/4	57.94	9.73 3/4	34.49	100 3/8
26 „ 1934	1.47 1/2	7.51 1/4	57.97	9.73 3/4	34.49	100 3/8
28 „ 1934	1.47 3/8	7.50 3/4	57.71	9.73 1/2	34.51	100 3/8
Laagste d.w 1)	1.46 3/4	7.48	57.90	9.73	34.42 1/2	100
Hoogste d.w 1)	1.48	7.52	58.20	9.74	34.52 1/2	100 3/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid 1)
22 Mei 1934	47.97	—	6.15	1.48	12.53	20.17
23 „ 1934	47.94	—	6.15	1.47 1/2	12.54	20.17 1/2
24 „ 1934	47.96	—	6.15	1.48	12.54 1/2	20.18 1/2
25 „ 1934	47.97 1/2	—	6.15	1.48	12.54	20.19
26 „ 1934	47.97	—	6.15	1.48	—	—
28 „ 1934	47.97	—	6.15	1.48	12.53 1/2	20.18
Laagste d.w 1)	47.90	—	6.10	1.45	12.50	20.05
Hoogste d.w 1)	48.02 1/2	28.—	6.17 1/2	1.50	12.60	20.25
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
22 Mei 1934	38.70	33.50	37.70	3.33	34 3/4	1.47 1/4
23 „ 1934	38.70	33.55	37.75	3.33	34 3/8	1.47 3/8
24 „ 1934	38.70	33.50	37.70	3.33	34 3/8	1.47 3/8
25 „ 1934	38.75	33.55	37.75	3.33	34 3/8	1.47 3/8
26 „ 1934	38.75	33.55	37.75	3.33	34 3/4	1.47 3/8
28 „ 1934	38.72 1/2	33.55	37.75	3.33	34 3/4	1.48
Laagste d.w 1)	38.40	33.20	37.40	3.30	34	1.47
Hoogste d.w 1)	38.95	33.80	37.95	3.35	35	1.48 1/4
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
22 Mei 1934	5,10 1/4	6,62 1/2	39,53	67,98
23 „ 1934	5,08 1/2	6,61 1/4	39,46	67,94
24 „ 1934	5,09 3/8	6,61	39,43	67,90
25 „ 1934	5,09 1/2	6,60 3/4	39,36	67,86
26 „ 1934	5,09	6,60 1/2	39,17	67,82
28 „ 1934	5,09	6,60 1/4	39,25	67,81
29 Mei 1933	3,98 7/8	4,72 1/4	27,82 1/2	48,47 1/2
Muntpariteit ..	4,86	3,90 3/8	23,81 1/4	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	12 Mei 1934	19 Mei 1934	22/26 Mei '34 Laagste	26 Mei 1934 Hoogste
Alexandrië..	Piastr. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2
Athene	Dr. p. £	530	530	530	530
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 1/2	1/10 1/2	1/10 1/2
Budapest ..	Pen. p. £	17 1/2	17 1/2	17 1/2	17 1/2
Buenos Aires	d. p. \$	25 1/2	25	25 1/2	25 1/2
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 1/10	1/6 1/32	1/5 1/16	1/6 1/32
Constantin ..	Piastr. p. £	630	630	625	625
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/5 1/16	1/5 1/8	1 4/7	1 5/8
Kobe	Sh. p. yen	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/16	1/2 1/2
Lissabon	Escu. p. £	110	110	109 1/2	110
Mexico	\$ per £	18 1/2	18 1/2	18	19
Montevideo ..	d. per £	19	19	18 1/2	19 1/2
Montreal ...	\$ per £	5.10 1/2	5.09 1/2	5.07	5.10
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/3 1/2	1/3 1/2	1/3	1/4
Singapore ...	id. p. \$	2/4 1/2	2/4 1/2	2/4 1/2	2/4 1/2
Valparaiso 1)	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	27	27	26 1/2	27 1/2

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Londen 1)		N.York 2)		Londen	
22 Mei 1934..	19 1/16	45 1/2	22 Mei 1934..	136/3	136/3
23 " 1934..	19 1/16	44 1/2	23 " 1934..	136/6 1/2	136/6 1/2
24 " 1934..	19 1/16	44 1/2	24 " 1934..	136 9	136 9
25 " 1934..	19 1/16	44 1/2	25 " 1934..	136 6 1/2	136 6 1/2
26 " 1934..	19 1/2	44 1/2	26 " 1934..	136/6	136/6
28 " 1934..	19 1/2	44 1/2	28 " 1934..	136/8 1/2	136/8 1/2
29 Mei 1933..	18 1/2	34 1/2	29 Mei 1933..	123,3	123,3
27 Juli 1914..	24 1/16	59	27 Juli 1914..	84,10 1/2	84,10 1/2

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in 8 c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS

Vorderingen.	15 Mei 1934	23 Mei 1934
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandse Bank.....	f 17.732.003,80	f 19.472.194,45
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 54.813,42	" 738.797,14
Voorschotten op ultimo April 1934 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op de belastingen en op de vermogensbelasting	" 3.443.955,07	" 3.443.955,07
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 277.715.735,45	" 275.111.566,12
Id. aan Suriname.....	" 11.990.853,19	" 12.094.989,08
Id. aan Curaçao.....	" 2.595.051,13	" 2.564.930,78
Kasvord. weg. creditvertr. a/h. buitenl.	" 109.133.780,33	" 108.540.896,03
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	" 34.191.109,28	" 33.511.750,59
Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1)	" 4.440.461,—	" 4.489.433,16
Vord. op andere Staatsbedrijven 1)	" 14.264.574,02	" 12.597.698,73
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeld-leeningen aan gemeenten (saldo) ..	" 49.288.932,15	" 49.301.932,15
Verplichtingen.		
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 434.025.000,—	f 434.000.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 37.370.000,—	" 37.370.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.348.799,—	" 1.346.8 5,50
Schuld op ultimo April 1934 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsb. alsmede op de bel. en op de verm. bel.	—	—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	—	—
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1)	" 112.430.098,37	" 103.512.588,08
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" —	" 163.738,86
Id. aan diverse instellingen 1)	" 6.864.241,05	" 7.353.011,05

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	19 Mei 1934	26 Mei 1934
Vorderingen:		
Saldo Javasche Bank.....	—	—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	f 69.414.000,—	—
waaronder Muntbiljetten.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	" 274.917.000,—	f 275.957.000,—
Schatkistpromessen.....	" 1.000.000,—	" 1.000.000,—
Schatkistbiljetten.....	" 10.705.000,—	" 10.705.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	—	—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 1.385.000,—	" 1.385.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.802.000,—	" 1.554.000,—
Voorschot van de Javasche Bank....	" 3.655.000,—	" 1.328.000,—

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. reke-ningen 1)
28 April 1934..	732	1.124	509	590	2.513
21 " 1934..	732	1.019	506	590	2.508
14 " 1934..	734	1.049	512	588	2.504
7 " 1934..	733	1.103	553	579	2.511
31 Mrt. 1934..	734	1.186	468	577	2.511
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluftp. der activa.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 28 Mei 1934.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 22.716.396,22 Bijbnk. " 675.484,49 Ag. sch. " 4.817.613,61	f 28.209.494,32
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 1.360.725,—	" —
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		" 1.360.725,—
Beleeningen	Hfdbk. f 100.585.152,70 1) incl. vrsch. Bijbnk. " 5.903.852,13 in rek.-crt. Ag. sch. " 43.259.785,23	f 149.748.790,06
Op Effecten	f 145.356.846,93 1)	
Op Goederen en Spec.	" 4.391.943,13	" 149.748.790,06 1)
Voorschotten a. h. Rijk		" —
Munt, Goud	f 103.621.640,—	
Muntmat., Goud	" 705.893.473,49	
	f 809.515.113,49	
Munt, Zilver, enz.	" 24.452.269,22	
Muntmat., Zilver	" —	" 833.967.382,71 2)
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfondsen		" 21.368.616,38
Gebouwen en Meub. der Bank		" 5.000.000,—
Diverse rekeningen		" 7.187.573,81
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/'32, S. No. 221)		" 16.996.491,37
		f 1.063.839.073,65

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	" 3.749.272,82
Bijzondere reserve	" 5.000.000,—
Pensioenfonds	" 8.798.078,17
Bankbiljetten in omloop	" 901.070.180,—
Bankassigtiën in omloop	" 106.876,20
Rek.-Cour. Het Rijk	f 1.303.266,74
saldo's: Anderen	" 120.418.313,38
Diverse rekeningen	" 3.393.086,34
	f 1.063.839.073,65

Beschikbaar metaalsaldo f 425.820.970,93
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is " 1.064.552.425,—

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 76.424.425,—
2) Waarvan in het buitenland " 6.567.252,47

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
28 Mei '34	103622	705.893	901.070	121.828	425.821	81
22 " '34	105221	700.117	900.557	118.248	423.054	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54
Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse reke-ningen 1)	
28 Mei 1934	28.209	—	149.749	1.361	7.188	
22 " 1934	28.117	—	150.899	1.361	7.031	
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509	

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
26 Mei '34 *)	147.060	—	185.400	29.540	61.084
19 " '34 *)	145.310	—	187.250	28.330	59.078
28 Apr. 1934	113.362	31.218	186.120	32.821	57.004
21 " 1934	113.362	31.524	187.899	31.571	57.098
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse reke-ningen 1)	Dek-kings-percentage
26 Mei '34 *)	1.210	69.410	—	9.950	68
19 " '34 *)	900	72.130	—	9.910	67
28 Apr. 1934	276	9.328	51.646	10.636	66
21 " 1934	207	9.378	51.308	10.509	66
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluftp. activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.